

ACHTERGROND ALETTA DE MUSICAL

GOOV Muziektheater maakt met Jack Nieborg als regisseur 'Aletta de Musical' over het leven van Aletta Jacobs. Een groots leven dat een grootse aanpak verdient. Die reikt tot buiten de Stadsschouwburg.

Aletta neemt de binnenstad in

Eric Nederkoorn

GRONINGEN Regisseur Jack Nieborg oogt opvallend ontspannen. Dat terwijl 'Aletta de Musical' de grootste theaterproductie in Groningen sinds jaren is. Misschien wel de grootste ooit. Dat ook terwijl die voorstelling van GOOV Muziektheater zaterdag in première gaat in de Stadsschouwburg. Plus op nog vijf andere locaties in de stad.

Een soort theaterolympiade. „Ik ben echt in blijde verwachting”, zegt Nieborg. Drie jaar heeft de voorbereiding geduurd. „Het is een klein wonder dat het is gelukt. Ik noem het ook wel 'Aletta het Project'. Of 'Aletta de Operatie'.”

Aletta Jacobs, in 1854 geboren in Sappemeer, was de eerste vrouw die met succes een universitaire studie afrondde, de eerste vrouw die promoveerde, de eerste vrouwelijke arts – die zich sterk maakte voor geboortebepaling – en een feministe die voorop ging in de strijd voor het vrouwenkiesrecht. In het jaar dat de Groningse universiteit vierhonderd jaar bestaat, verdient Jacobs als prominente naam uit de geschiedenis, een muziektheaterspektakel zonder weerga, vonden GOOV en Nieborg. Nieborg: „Jan Veldman, met wie ik ook bij Waark samenwerkte voor 'Haardloper Huzengoa', heeft er een prachtig verhaal van gemaakt.”

De 45 spelers/zangers en 55 muzikanten die meespelen, dat is al heel wat. Wat het écht bijzonder maakt zijn die vijf speelplekken in de binnenstad, waar inleidende scènes van twintig minuten worden geacteerd, gezongen, gedanst en gemusiceerd. De maximaal vijfhonderd bezoekers van 'Aletta' krijgen voorafgaand aan de schouwburggang ieder twee van deze scènes te zien. Op de vijf locaties wordt gelijktijdig 'afgetrapt', met overal honderd man publiek, die na afloop van de eerste met z'n honderden naar één van de vier resterende centrumplekken gaan – en dan met iedereen naar de schouwburg.

Je mist dus geheid drie van die voorscènes. Kan ook niet anders, anders zou het nachtwerk worden. Op die vijf plekken is speelruimte gegeven aan vijf getalenteerde componisten/muzikanten, die in samenwerking met het Prins Claus Conservatorium werden gevonden.

Dinsdagavond bezochten alle GOOV'ers elkaars locatie. Op de eerste, op de bodem van de parkeergarage van de Ossenmarkt, is een rond podium gebouwd. „Met respect voor het lichtkunstwerk dat hier zit”, zegt Nieborg. Terwijl zo nu en dan een auto rondcirkelt, verbeelden dansers en op muziek van blazers, gecomponeerd door Michel van der Veen, de reislust van Jacobs, in een geprojecteerde reis door de tijd – door haar tijd.

Een volgende plek is de Senaatskamer van het pand van het College van Bestuur van de universiteit, in de Oude Boteringstraat. Nieborg:

▲ Aletta Jacobs wordt als dokter belaagd om haar streven naar geboortebepaling. Foto's: Pieter Mulder

„Dat heeft best een paar gesprekken gekost.” De bijzondere ruimte is omgetoverd tot een kolossale eetkamer, waar Aletta's jonge jaren en ontkenkende opstandigheid tot leven komen, met liedjes op muziek van Irene Wiersma.

Dan is er een kans van twee op vijf dat je als bezoeker even verderop op de binnenplaats van de oude rechtbank verzeild raakt (nu faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschappen) waar Aletta tussen de ontledingen door wordt beschimpt door mannelijke medestudiegenoten,

Via parkeergarage, senaatskamer, museum, oude gerecht of theater naar schouwburg

ten, die zich maar wat graag te goed doen aan slecht behandelde prostituees. Muziek hier: Robert Ramaker. Tussen de schedels in het sfeerrijke Universiteitsmuseum, pal naast de daar nagebouwde Aletta Jacobskamer, houdt de afgestudeerde Jacobs praktijk in een kameropera, gecomponeerd door Jan Zwerver. Ze zet zich in voor vrouwen die voor de zoveelste keer zwanger (dreigen te) raken en verheft haar stem tegen kleinerende collega's.

Locatie vijf – althans, deze dinsdag – is het Der Aa-theater in de Lutkenieuwstraat. Decorontwerper Janco van Barneveld heeft er een kamer ingericht voor de Aletta die op punt van trouwen staat en zich zingend op een hedendaagse compositie van Maarten Westers verantwoordt voor die 'ouderwetse' keuze. Alle teksten in 'Aletta' zijn van Noud Jaspers.

Vijf vrouwen met ieder op eigen wijze een fikse staat van dienst hebben zo'n locatie geadopteerd: Metje Blaak, vroeger van de belangenorganisatie van prostituees, 'zeilmeisje' Laura Dekker, Yvonne van Mastrigt, oud-burgemeester van Jacobs' geboortegemeente Hoogezand-Sappemeer, Beatrijs Mulders (verloskundige en oprichter van het Geboortecentrum Amsterdam) en Hedy d'Ancona, die voor deze voorstelling een open brief aan Aletta Jacobs heeft ge-

schreven en die deze ook tijdens één zo'n deelvoorstelling voordraagt. Vrijdag, tijdens een besloten voorpremière, overhandigt d'Ancona in de Stadsschouwburg de Aletta Jacobs-prijs aan VN-secretaris Noeleen Heyzer, de eerste buitenlandse die de prijs wint.

Alle scènes op die extra locaties komen op eigen wijze verwerkt terug in de hoofdvoorstelling in de Stadsschouwburg. Aan Jan Meiborg de (ferme) opdracht daar alles tot één geheel te componeren. „Een gigantische klus”, beaamt hij. Vooral omdat het geheel is 'doorgecomponeerd': ook buiten de liedjes om blijft het spel begeleid door onderliggende muziek. Die wordt in de orkestbak door muzikaal leider Piet Roorda de zaal in gedirigeerd.

Nieborg: „Uiteindelijk is de hele voorstelling één lange stembusgang. De gang die daar naartoe leidt.”

Voorstelling 'Aletta de Musical'
GOOV Muziektheater speelt 'Aletta de Musical'. Zaterdag 8 t/m woensdag 12/12, Stadsschouwburg Groningen plus extra locaties vooraf, aanvang 19.30, entree 25 - 21,50 euro. Voor meer informatie, ook over verplaatsingen, zie www.deoosterpoort.nl en www.goov.nl.

